

Sicut stilla aquæ modica, multo infusa vino puro, a se deflere tota videtur, et saporem vini induit, et colorem; et quomodo ferrum candens ignitum, simillimum igni fit, pristina propriaque forma exutum; et quomodo solis luce aer perflatus in eandem formatum luminis claritatem, adeo ut non tam illuminatus quam ipsum lumen videatur; sic omnem tunc in sanctis humanam affectionem quodam ineffabili modo necesse erit a semetipsa liquefacere, atque in Dei penitus transfundi voluntatem. S. BERN. *De dilig. Deo.*

Sicut mercenarius agricola omnibus aeris injuriis expositus arat, occat, fodit, sudat, et laborat, nec eum toto die hosc labores continuare piget, quia ad mercedem, quam ex diurno labore sibi comparat, cor et animi suum directum habet; sic electi quique dum mundi hujus adversa patiuntur, cum inhonestates, contumelias, rerum dama, cruciatus corporis tolerat, esse gravia, quibus exercebantur pensant; sed cum mentis oculus ad æternæ patriæ considerationem tendunt, ex comparatione præmii, quam sit leve, quod patiuntur, inveniunt. S. GREG. I. VIII, *Mor. c. I.*

Sicut filius, qui in exilio esset, et sciret se avidissime ab amicis et parentibus expectari et desiderari, avidissime utique in patriam abire cuperet; ita et merito quisvis homo ad cælum properare debet, ac suspirare, cum sciat, se avidissime a Deo, Sanctisque ejus expectari. S. CYPR. c. VI.

Sicut is, qui sciret sibi in Hispania perpetuo vivendum, utique ibi domum et habitationem præstantissimam ædificaret, eamque omnibus rebus necessariis optime instrueret; ita multo magis quisvis homo conabitur merita virtutesque augere, si meminert, se æternam in cœlis mansionem sperare.

Sicut avarus, si incidat in tabulas thesaurum indicantes, advertat autem locum, in quo thesaurus absconditus est, non sine multo labore et sudore adiri posse, nulli labori parcat, ut thesaurum obtineat, quia avarus est, cui ad pecunias congerendas nihil arduum videtur; sic vir pius et Deo frui desiderans, inventis scripture tabulis, que docent, servis fidelibus vitam æternam in premium promitti, nulli labori parcat, ut ea potiatur. STABL. *in dom. sept. th. VII.*

Sicut pondus grave silivioribus rebus imponatur, eas comprimit et constringit; sic momentaneum et leve tribulationis nostræ

supra modum in sublimitate, æternum glorie pondus operatur in nobis. II COR. IV.

DIGNITAS. — Sicut is, qui indubitatum jus habet, ut in Regno aliquo succedat, Rex communiter vocari solet, tametsi sceptrum Regni illius actualiter non moderetur; ita quoque dici posse videtur, quod is, qui gratiam Dei in anima sua possidet, que pignus quoddam et semen est gloriæ, Regnum quoque Dei intra se habeat. MANSI disc. II, n. 14.

PERPETUITAS. — Sicut corallus, licet arbusculum tenne et flexile sit, mox tamen, ubi ex aqua extrahitur, solidatur et indurescit, nec amplius flecti patitur, colorem quoque suum pallidiusculum in rubicundum mutat; eodem modo nos quandiu in mari hujus mundi constituti sumus continuis lapsibus, iisque periculosis subjicimur, continuam contra nosmetipsos luctam experimur et prævaricari facile possumus. Ad vero ex hujus maris undis extracti, et in aliam vitam translati, in amore Dei solidi, et constantes efflicimur, atque in beatitudine immutabilem quemdam statum nobis comparamus. Unde S. Bonaventura ait: De hujus regni et convivii æternitate dicit Augustinus: O vita vitalis, dulcis et amabilis, ubi summa securitas, secunda tranquillitas, tranquilla jucunditas, jucunda felicitas, felix æternitas, æterna beatitudo, et beata vita sine fine! Idem, disc. XXVI, n. 12.

MOTIVA.

AD BEATITUDINEM QUÆRENDAM. — « Quia in cœlis sunt meri Reges, » uti Jeremias Propheta indicavit, dicens: « Ingrederitur per portas Civitatis hujus Reges et Principes sedentes super solum. » Quam nobilis Societas, inquit ibi Doctor Seraphicus, quam gloriosa civitas illa esset, in qua nullus omnino nisi Principes et Reges habitarent; si in civitate aliqua, duos civium miliones numerante, neminem videres alium, quam Principes, Reges, Papas, qualis in tali Regnorum et Monarchiarum Metropoli nobilitas et magnificentia reluceret! Pergit autem idem S. Bonav. de Regno cœlorum ulterius dicere: Reges utique sunt, qui de manu supremi Imperatoris coronam Regni accipiunt. Idem, c. XVII.

« Quia voluntas beatorum semper im-

pletur; » sicut enim Angelis nihil obsistit, nec aliquid eos impedire potest, nec constringere, quin pro velle suo cuncta penetrent liberrime; ita non erit aliquod obstaculum, quod nos retardet; nulla clausula, que nobis ullatenus obstet; non elementum, quod nobis ad velle nostrum promptum omnino non extet. S. ANSEL. *de Simil.* cap. LIII.

Quod confirmans Angelicus Doctor, ibi ait: Voluntas cujusque semper et ubique complebitur, juxta illud S. Augustini: Omnipotentes erunt voluntatis suæ, sicut Deus suæ. S. THOM. Opusc. LXIII, c. IV.

Quia, ut idem S. Doctor testatur, « ubi nullus alteri subjicitur, ibi cessabit omnis prelatio, sed soli Deo omnes subjecti sunt. » Ibidem.

« Quia ibi omnes pulchritudine summa sunt præditi. » Nam S. Vincentius Ferrerius corpus aliquod gloriosum septies sole luminosius futurum scribit, unde id ipsam arguit, quod si Deus ad mundum illuminandum glorioso aliquo corpore, loco solis uteretur, hoc majori lumine mundum perfunderet, quam quo sole illustratur. S. VINCENT. FERRER. ser. III, *in Dom. in Albis.*

Quod confirmans S. Augustinus: Hujus corporis claritas, inquit, tantum solem excedit, quantum sol nostrum corpus in claritate præcellit. Si ergo unicus tantum sol in cœlo suo constitutus omnes homines, animalia et plantas lætificat, vitam et calorem omnibus viventibus subministrat, totque alios admirandos hic in terra, que vallis est lacrymarum, effectus producit, quale gaudium, qualis lux et claritas in cœlo empyreo ex tot innumerabilium animarum beatorum, et gloriosorum corporum consortio percussabit, ubi hæc velut totidem soles luminosa erunt, suosque radios in illam civitatem Dei ex auro instar crystalli corusco stratum, totque inestimabilibus et splendentibus gemmis locupletatam effundet? S. AUG. s. IX, in tr. v, c. XLVII.

« Quia omnes beati impassibiles erunt, » que impassibilitas resultabit ex virtute animæ suam corpus potenter retinens, ita quod a nullo exteriori agente immutari valebit. Unde in Apocalypsi dicitur: « Absterget Deus omnem lacrymam ab oculis sanctorum; etiam non erit amplius, neque clamor, sed nec ullus dolor. » Apoc. VII.

Ibi lætitia, ut S. Aug. notat, sine tristitia, alus sine dolore, vita sine labore, lux sine

tenebris, vita sine morte, bonum sine omni malo. Ubi juventus nunquam senescit, ubi vita terminum nescit, ubi decor nunquam palliescit, ubi amor nunquam tepescit, ubi sanitas nunquam marcescit, ubi gaudium nunquam decrescit. S. AUG. *in Solit.* cap. XXXV.

« Quia summe agiles erunt iidem beati; » nam teste S. Bernardo, tanta credenda est futura corporum levitas, et agilitas beatorum, ut possint, si velint, absque omni mora seu difficultate ipsam quoque cogitationum nostrorum sequi ad omnia velocitatem. S. BERN. s. IV, *in Fest. Om. SS.*

Hujus autem velocitatis exemplum in radio solis licet intueri, qui statim orto sole in plaga Orientali pertingit usque ad ultimum plagæ Occidentalis, ut eo perpendamus non esse impossibile, quod de nostra dicimus futura celeritate, præsertim cum rebus animis soleat inesse major velocitas, quam inanimatis. S. ANSEL. *de Simil.* c. II.

« Quia summa intra beatos unio et concordia erit; » nam ut S. Laurentius Justinianus notat, tanta vis in illa cœlesti pace non sociat, ut quod in se quisque non accipit, hoc se accepisse in altero exultet. Una cunctis erit Beatitudo lætitiæ, quamvis non una sit omnibus sublimitas vitæ. S. LAUR. JUST. *de Lign. Vit.* c. VII.

Et confirmans id ipsum S. Anselmus: Ibi, inquit, erit tam perfecta et beata charitas justorum, quod unusquisque in tantam diligit proximum suum, quantum se ipsum, ex quo illud inestimabile sequetur bonum, quod ita unusquisque de alterius bono, vel gaudio gaudebit, sicut de merito proprio, proinde cum inenarrabilis sit numerus Electorum, quis putas narrare sufficere gaudium Beatorum? Ibi virgo gaudebit de castæ virginitatis privilegio; ibi vidua exultabit de sanctæ viduitatis merito; ibi Confessor de Martyris juvandabitur triumpho; ibi Martyr tripudiabit de Confessorum bravio; ibi Propheta lætabitur de Patriarcharum pia conversatione; ibi Patriarcha exultabit de Prophetarum fide; ibi Apostoli et Angeli gaudebunt de merito omnium inferiorum; ibi omnes inferiores lætabuntur de gloria et corona superiorum. Omnibus erit una voluntas, ut S. Anselmus ait, quæ nulla esset iis, nisi Dei voluntas; ideo erit omnibus plena concordia, et ideo sicut volent illi non aliquid, quam quod ille, ita volet, quidquid volent illi, et ideo Filii Dei, et Dii vocabun-

tur, cujus rationem genuinam reddens S. Augustinus: Hæreditas, inquit, in qua coheredes Christi sumus, non multitudine minuitur filiorum, nec fit angustior numerositate coheredum, sed tanta est multis, quanta paucis, tanta singulari, quanta omnibus. S. ANSEL. l. c. lxx.

« Quia iuendissima erit in cœlis societas, » ut iterum S. Anselmus notavit, dicens: Ad cumulum beatitudinis suæ aliud habebit, unde magis possit gaudere, quia enim quisque sicut se alterum amabit, patet, quia sic de illius felicitate, ut de sua, gaudebit. O quot igitur, et quanta gaudia quisque obtinebit, qui de tot tantisque beatitudinibus Sanctorum jubilabit? Quod si tantum de aliis, quos ut se diligit, gaudebit, quantum de Deo, quem supra se diligit, exultabit? Gaudium ei erit intus et extra, gaudium sursum et deorsum, ubique gaudium plenum. S. ANSEL. de Simil. c. lxxi.

« Quia ibidem erit perfecta perpetuitas omnium gaudiorum, » teste S. Augustino dicente: Quæ dat (Deus) in presenti, temporalia sunt, quæ autem in futuro sæculo se promittit suis daturum, æterna sunt. Temporalia bona difficile acquiruntur et acquisita facile dilabuntur, et quæ habita sunt, cum gravi sollicitudine custodiuntur, et cum dolore amittuntur, et amissa cum gravi dolore recuperantur; futuri autem sæculi bona nunquam amittuntur, cum gaudio et quiete possidentur, cum semel quis acceperit, ita securus erit, se ea nunquam amissurum, sicut certus est, vel erit, se nunquam velle amittere. S. AVE. Medit. c. x.

Cui consentiens S. Bonaventura: Cujus cursus, ait, sine termino, usus sine fastidio, refectio sine cibo, sub antiquis perpetuisque gaudiis semper nova iuenditas, et sine timore amittendi continuata felicitas.

« Quia brevis labor exigitur ad beatitudinem obtinendam, » nam ut S. Augustinus notavit: Dei ineffabilis et immensa bonitas, inquit, etiam hoc providit, ut laboris quidem tempus, et agonis non extenderet, nec longum faceret, aut æternum, sed breve, et ut ita dicam momentaneum. S. AVE. s. xxxvii, de Sanctis.

Et alibi: Qualis misericordia Dei? Non dicit: decies centena millia annorum labora; non dicit: vel mille annos labora, cum vis, labora in paucis annis, inde jam requies

erit, et finem non habebit. Momentaneum hoc etc. Idem, in Ps. xliii.

Eecce quantum pretium damus, quodammodo unam siliquam ad accipiendos thesauros sempiternos.

« Quia facilis est via perveniendi ad beatitudinem. » Non enim exigitur, ait S. Thomas Villanova, hodie a te, o Christiane, mors, non sanguis, non supplicia: ama, et regna; quid facilius, quam amare? O quam constrata est via et quam plana, ut diligendo pervenias, quo pervenit Laurentius patiente! Cujus rationem assignans Paulus de Palatio: Non pigeat, ait, audire causam, cur Dominus solam charitatem et misericordiam delegit, cui possessionem regni tribueret; causa est, quia nemo ascendit in cœlum, nisi qui descendit de cœlo; at sola charitas deduxit Christum ad nos, igitur sola charitas efferret nos ad Christum. S. THOM. VILL. Conc. Quinquag.

« Quia memoria hujus beatitudinis est remedium potentissimum ad peccata vitanda. » Quis enim vellet esse impius in patriam, cui æternus civis adscribi cupit? Dicit sane is mundo ac carni, quod olim Demosthenes meretrici allicienti fertur dixisse: Tanti ponere non emo. BRESS. DEUS de Nov.

Quia eadem memoria vehementer ad pugnam animat; si enim David ob Michol promissam tam fortiter contra Goliathum pugnavit, quomodo non fortius pugnavit, cui beatitudo promissa est?

Quia mire addit animos ad laborandum, omniaque adversa fortiter toleranda. Si enim gubernator navis non fluctus, sed commodum; miles non eadem et vulnera attendit, sed triumphum et victoriam; agricola non tempestates, sed messem; ambitiosos non difficultates et sumptus, sed dignitatem considerant; quidni et candidatus dignitatis cœlestis, desiderio regni cœlestis consequendi, omnes difficultates et pericula spernat?

Quia iuendos facit labores. Si enim Jacobo Patriarchæ viginti anni videbantur dies pauci præ amoris magnitudine, quo erga Rachelem ferebatur; quam brevis et iucundus videbitur labor pro visione Dei consequenda impensus?

« Quia cœlum Patria est, ad quam fruendam et contemplandam nati sumus; » Hinc philosophi hominem arborem inversam dixerunt, cujus radix cœlum spectet, eo quod inde succum trahere oporteat. Hinc etiam Deus os homini sublime dedit, cœlumque

tueri jussit, et erectos ad sidera tollere vultus. Id quod Anaxagoras agnovit, dum sciebat, cur natus esset? Ut cœlum contempler, respondit.

MEDIA.

AD BEATITUDINEM OBTINENDAM. — *Desiderium ardens*, uti S. Eusebius monet: « Petite et accipietis; quærite et invenietis; pulsate et aperietur vobis, » id est, ut petamus orando, quæramus laborando, pulsemus desiderando, pulsemus proficundo, pulsemus perseverando, et in spem cœlestium promissorum tanto incitemur studio, tantoque inardescamus affectu, ut cum premiorum dignitate desideriorum magnitudo concordet. S. EUSEB. EMISSENUS in c. xi, 9.

Certe quantopere Deus a nobis hoc desiderium requirit, testatur S. Vincentius, dum narrat, quod cum quidam eximius Dei servus, qui cum magna sanctitatis opinione semper vixerat ad alteram vitam moriendo transisset, vehemens quemdam suorum amicorum inaccessit desiderium sciendi, an anima ejus recta volasset ad cœlum, cumque super hoc Dei responsum sibi revelari ardentem petisset, anima dicti servi igne circumdata ei apparuit, et terrefacto ex hac apparitione amico suo dixit, se in purgatorio ad aliquod tempus condemnatam herere, eo quod in vita sua cœli gloriam eo, quo par erat, ardenti desiderio non quaesisset, aut desiderasset. S. VINCENT. FERRER. in fest. Omm. SS.

Charitas seu dilectio Dei, uti S. Apostolus indicavit, dicens: « Oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus. » I Cor. c. ii, 9.

Sed quisquis? *Fis, qui diligit illum*, adeo ut S. Thom. firmiter hanc statuatur conclusionem: Qui plus diligit, majorem locum habebit.

Patientia constans in tribulationibus, juxta Christi testimonium: « Nonne hæc oportuit pati Christum, et ita intrare in gloriam suam? » Lcc. xxiv.

Et illud Actuum Apostolorum: « Per multas tribulationes oportet nos introire in Regnum Dei. » Act. c. xiv.

Hinc S. Bernardinus quoque ait: Deum ante Paradisum constituisse Angelum cum flammeo gladio, ut significaret, quod nullus possit intrare in Regnum Dei, nisi transeat

per flammæum gladium atque versalitem, qui, positus est ad custodiam ligni vite, sed hoc nullus potest facere, nisi per patientiam in tribulatione, gladius enim flammeus atque versatilis tribulatio est, attingens animam et corpus. S. BERN. Dom. post Epiph.

Cujus ulteriorem reddit rationem Jos. Mansi sic discurrens: Trita jure regula est, quod hæres possessionis alicujus, majus in illam jus habere nequeat, quam testator habuerit. Ac proinde cum Christus discipulis suis, ac consequenter nobis omnibus, sub iisdem oneribus et obligationibus Regnum suum relinquit, quibuscum ipse illud ab æterno Patre suo accepit, consequens est, quod si in superne illius hereditatis possessionem subingredi volumus, onera quoque et obligationes illius adimplere necessario debeamus. MANSI, dis. xxxii, v. 2.

Unde Cajetanus verba illa: « Dispono vobis » etc. ita explicat: Similes mihi dispono vos futuros in Regno, qui perseverastis mecum in afflictionibus; prius enim Apostolus dixit: « Vos estis, qui permanistis mecum in tentationibus meis. » MATTH. vi, 40.

Et postea subdit: « Et ego dispono vobis Regnum. » Hinc idem alibi dixit: Beati, qui persecutionem patiuntur propter justitiam, quoniam ipsorum est Regnum cœlorum. Sicut ergo mercator prudens, qui vult cito ditescere, ibi merces emit, ubi in magna copia habentur, ut postea revendat, ubi raro inveniantur; sic justus in hac vita multos pro Deo labores suscipiunt, velut vulgares merces, ut in altera vita copiosam a Deo mercedem percipiant. Hinc ipse Christus dixit: Beati estis, cum maledixerint vobis homines, et persecuti vos fuerint, et dixerint omne malum adversum vos mentientes propter me: gaudeat, et exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cœlo. Ibid. 11.

Penitentia seria; hinc B. Virgo olim ad Christum dixit: « Dolentes quærebamus te », ut nos doceret, ut siquidem invenire eundem in templo glorie volumus, ubi in medio Angelorum, et aliorum collicularum positus omnes suo aspectu beatos efficit, ad eum modum, quo Maria et Joseph, quæramus illum dolentes cum luctu et lacrymis, per opera penitentis, et tolerantiam adversitatis. Qui enim Deum gloriosum aliter quærent, illi spe sua frustrabuntur, et non inveniant. DUV. NYSSEN. ser. iv in Dom. 1. post Epiph.

Non incommoda quoque huc venit quæ-

dam melliflui Doctoris observatio : Sponsam invitabat sponsus, ut sursum erectis cogitationibus, relictisque rebus huius terrenis aspiraret ad vitæ futuræ quietem, utque alacrem illam redderet, aiebat : « Surge, propra, amica mea, columba mea, formosa mea, et veni. » Cant. II, 10. « Vide simul, quam vernet patria nostra floribus, quam flagret rosis : flores apparuerunt in terra nostra. » Sanctus Bernardus in horum expositione ait : In eodem Cantico evidenter expressum est, quod florum apparitio turturis comitur auditum. Sed quid mysterii habet apparitio florum conjuncta cum audicione turturis? Flores symbolum gloriæ sunt, turtures typus penitentiæ, et animi ex recedatione male acte vite mœsti ac tristis. S. BERN. in c. II Cant.

Quod S. Gregorius Magnus, Pierius Ricardus, Lauretus et alii affirmant. Et recte hominem penitentem scelerum suorum et illacrymantem peccatis hæc avis designat, quæ pro cantu gemit, et querulas dat voces. Quod ergo Sponsus flagrantem flores, quibus gloria significatur, cum gemebundis turturibus, penitentiæ symbolis, conjungit, tantumdem est, ac si dixisset, separari horum aliud ab alio non posse, sed necessum esse, ut per amaritudinem penitentiæ, per acerbiter luctus ac suspiriorum transeat, qui ad amenitatem æternam venantis, ac florentis gloriæ anhelat, nec enim coronabitur, nisi qui legitime certaverit.

Contemptus mundi et rerum terrenarum, uti S. Bernardus pro aptum apologum ostendit, dum ait : Patrem quemdam fuisse, qui duas habebat filias, aliam facie valde decoram, turpem vero valdeque deformem alteram, quarum primam quidem singuli proceabantur; aliam vero nemo non abominabatur, quæ de re cum hæc apud patrem querula voce lamentaretur, pater, ut eam consolaretur, homo eandem animo esse jussit, subdicens, quod primæ nullam assignasset dotem; ipsi vero, id est, deformi, omnes suas facultates fecisse dotales, tametsi hæc regnum facile adæquarent. Moxque prædictum apologum in sensu morali explicans, per patrem Deum intelligit, per filiam vero apparenter speciosam prosperitatem mundanam, per deformem vero paupertatem exponit. Hanc turpem filiam qui acceperit in uxorem, promittit ei Deus Regnum suum, dicens : « Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est Regnum cælorum. » Quanto autem facilis est

unicuique, paupertatem profiteri, quam divitem esse. S. BERN. serm. de *Paupert. in proœmio*.

Consonum hoc ei quod Christus alibi dicit : « Amen dico vobis, quod omnis, qui reliquerit domum vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet, et vitam æternam possidebit. » MATTH. IX, 19.

Misericordia erga miseros, uti S. Laurentius Justinianus indicavit dicens : Venalis est beatitudo cælestis, et tanti valet, quantum quis potest expendere. S. LAUR. JUST. l. II. Hanc per egenorum susceptionem sibi vendicavit Abraham ; Job per miserorum compassionem ; Tobias per defunctorum exequias ; Zachæus per distributionem dimidii bonorum suorum ; vidua duobus minutis, alii vero pro calice aquæ frigidæ ; quod ipsum etiam S. Chrysostomus confirmavit in persona Dei sic loquens : Pretium non appono, ne objicias inopiam, quanti potes, tanti eme, habes obolum, eme cælum ; non habes obolum, da calicem frigidæ aquæ, da panem, et accipe Paradisum. S. CHRYS. hom. LVII ad Pop.

Unde S. Augustinus : Quid potentius, ait, quam ut Regnum cælorum non solum Zachæus emat dimidio rerum suarum, sed et vidua duobus minutis, et tantumdem ibi uterque possideant ? Quid potentius, quam ut idem Regnum et thesaurus diviti, et calice aquæ frigidæ pauperi valeat. S. AUG. in Ps. CXI.

Inmaculata vita, seu mandatorum observatio, juxta illud Psalmistæ : Beati immaculati in via. Ps. CXVIII, 1.

Tamquam diceret, inquit S. Augustinus, scio quid velis ; queris beatitudinem. Si ergo vis esse beatus, esto immaculatus. Quis enim ascendit in montem Domini ? Aut quis stabit in loco sancto ejus ? Innocens manibus, et mundo corde. Ps. CXIII, 3.

Hinc et Christus adolescenti querenti, quid faciens vitam æternam possideret ? respondit : Si vis ad vitam ingredi, serva mandata. MATTH. XIX, 17.

Mortificatio passionum inordinatarum ; nam teste Salvatore, Regnum cælorum vim patitur, et violenti rapiunt illud. MATTH. XI, 12.

Resignatio sui ; nam, ut S. Augustinus sapienter dixit : Res ista, id est, Regnum cælestis, aliud non querit pretium, nisi teipsum. Tantum valet, quantum es tu. Te da, et ha.

bebis illam. Quid turbaris de pretio ? Christus semetipsum dedit, ut acquireret se regnum Deo Patri. Ita et tu teipsum da, ut sis regnum ejus, ac non regnet peccatum in mortali tuo corpore, sed Spiritus in acquisitionem vitæ. S. AUG. lib. XXXVII de Sanct.

Consideratio seriæ cælestium gaudiorum ; nam ut S. Gregorius notavit : Si semel quisque ad æterna se erigat, atque in his, quæ incommutabiliter permanent, oculum cordis figat, prope nihil esse hoc conspiciet, quidquid ad finem currit. S. GREGOR. I. X Moral. c. XIX.

Imo teste S. Thoma Villanova : Momentum tibi erit vita præsens, si oculum dirigas ad æternum præmium ; transit cito, quod erueat, permanet in æternum, quod coronat. S. TH. VII. in conc. funeb.

Et quo altius in æternorum civium visione quispiam suspenditur, eo et sibi fortior, et aliis utilior invenitur, ait iterum S. Gregorius. S. GREGOR. lib. I de Reg. c. IX.

ASCETICA.

In primis nosse debet Asceta naturam et essentiam Beatitudinis, quod scilicet consistat in perfecta et securâ fruitione Dei ; cum ipsi etiam Philosophi jam olim dixerint, nisi stabili et fixo bono beatum neminem esse posse. Cic. v Tuscul.

Tale autem bonum cum sit solus Deus, merito beatitudo in illius fruitione, quæ fit per visionem et amorem inde consequentem, consistere dicitur. Distincte magis beatitudinis naturam insinuat S. Antonius Paduanus, dum ait : Primum gaudium a dextris est de jucunda Angelorum societate, quando inter Sanctos tanta erit claritas, ut gaudium singulorum sit omnium commune. Neque enim anima glorificata solum in gaudium Domini sui intrabit : « Intra in gaudium Domini tui ; » verum in gaudia ingredietur omnium beatorum, cæntorum Angelorum in genere, et in specie. Secundum, de beatitudine et stola propria animæ, quando lætitia sempiterna erit super caput eorum, et gaudium et lætitiæ obtinebunt. Isaïæ LVIII. « Implebit splendoribus animam tuam. » Tertium, de Resurrectionis expectatione, quando in terra sua duplicia possidebunt.

Quartum, de admirabili Christi hominis fraternitate, quando carnem illam gloriosam oculo ad oculum videbimus, quando poterimus eum vocare fratrem, et dicere os meum, et caro mea. Adhucque auctoritatem S. Bernardi dicentis : Plenum prorsus omnis suavitatis duleidine, hominem videre hominis conditorem, hoc gaudium speciale præ Angelis habebimus. Quintum, de manifesta Trinitatis cognitione. Sextum, de horum omnium æterna et securâ possessione : « Gaudium vestrum nemo tollet a vobis. » Apocal. III. « Foras non egredietur amplius. » S. ANTON. PADUAN. apud MANST. dis. VII, n. 5.

Nosse debet *digne æstimare hanc beatitudinem* ; quod obtinebit, si omnia vana duxerit, quæcumque non ad hanc beatitudinem consequendam ordinantur, cum enim tota felicitas anime in possessione finis sui consistat, finis autem illius sit possessio Dei, merito vana et inutilia reputantur omnia, quæ non ad hanc finem, quæ bonitatem suam accipiunt ordinantur.

Nosse debet *solidam præxim se per hanc beatitudinem ad contemptum rerum terrenarum, aliaque mediâ ad ipsam obtinendam conducentia excitandi* ; quam quidem præxim breviter indicavit S. Hieronymus sequentibus verbis : Quotiescumque te vana sæculi delectaverit ambitio ; quoties in mundo videris aliquid gloriosum, ad Paradisum mente transgredere : esse incipe, quod futura esse, et tunc poteris dicere : Aquæ multe non poterunt extinguere charitatem, nec flumina obruent eam. S. HIER. ep. XXII, ad Eustoch.

Eodem modo in adversis casibus solatium a beatitudine futura petendum esse, idem Sanctus Demetriadem monuit dicens : Respice, quod promissum est : omne opus leve sollet fieri, quando ejus pretium cogitur ; et spes præmii solatium est laboris. Idem ad Demetr.

Certe, S. Gregorio teste, mala presentis vite tanto durius animus sentit, quanto pensare bonum, quod sequitur, negligit ; et quia non vult præmia considerare, quæ restant, gravia æstimat esse, quæ tolerat. At si semel quisque ad æterna se erigat, atque in his, quæ incommutabiliter permanent, oculum cordis figat, prope nihil esse hoc conspiciet, quidquid ad finem currit. S. GREG. I. X, Mor. c. XII.

Nosse debet, *duplicem beatis coronam esse præparatam, scilicet auream et aureolam*. Aurea dicitur præmium substantiale, quod consistit in tribus, scilicet in visione Dei clarissima, in fruitione suavissima, et in reere.

atione securissima, de qua dicitur: « Corona aurea supra mitram ejus, » quæ est ornatus Pontificum, quia omnes Sancti non solum erunt Reges omnipotentes voluntatis suæ, sed etiam erunt Sacerdotes et Pontifices, offerentes Deo semper sacrificium laudis; et ideo dicitur: « Fecisti nos Deo nostro Regnum et Sacerdotes. » Alia corona dicitur aureola, id est, coronula parva; redditque coronæ hujus rationem dicendo, quod sit gloria quedam specialis accidentalis, quæ Sanctis quibusdam propter excellentiora quedam opera communicatur. Datur tribus generibus operum; *Virginibus*, et hæc est *floræ*; *Martyribus*, et hæc est *gemmea*; *Doctoribus*, et hæc est *stellata*. S. BONAV. in *Diar.* s. I. X, c. II.

Nosse debet, *cur beatitudo a Christo gaudium plenum dicatur*, nimirum propter tria. Primo, quia adimplebit totum animi appetitum, de quo Propheta ait: « Adimplebit me lætitia cum vultu suo. » Secundo, quia consistit in visione, fruitione, et possessione plenissimi et consummati boni, quod est Deus trinus et unus. De quo immenso et infinito bono intelligendum esse dicit Textum illum Exodi, cap. XXXIII. « Ego ostendam tibi omne bonum. » Tertio, quia tale et tantum gaudium omnino inamissibile est. Unde S. Joan. XVI, dicit discipulis suis: « Et gaudium vestrum nemo tollet a vobis. » S. BERN. tom. II, s. XLIX, c. ult.

S. Bonaventura per 12 fructus explicat horum gaudiorum plenitudinem; quorum primus est, sanitas absque infirmitate. Secundus, juvenus sine senectute. Tertius, satietas sine fastidio. Quartus, libertas sine servitute. Quintus, pulchritudo sine deformitate. Sextus, impassibilitas, vel immortalitas. Septimus, abundantia sine indigentia. Octavus, pax sine perturbatione. Nonus, securitas absque timore. Decimus, cognitio absque ignorantia. Undecimus gloria sine ignominia. Duodecimus, gaudium sine tristitia. S. BONAV. l. c. IV.

S. Bernardus per similitudinem coronæ duodecim stellarum eandem plenitudinem demonstrat; quarum prima est memoria sine oblivione. Secunda, ratio sine omni errore. Tertia, voluntas sine omni perturbatione. Quarta, impossibilitas moriendi, quia resurgit corpus incorruptibile. Quinta, claritas, quia configuramur claritati Christi corporaliter. Sexta, agilitas, ut corpus sit agile secundum agilitatem mentis. Septima est

subtilitas, ut corpus nostrum penetret omnia corpora. Octava est, ut quilibet diligat alterum, sicut seipsum. Nona est, videre, quod proximus quilibet diligit ipsum sicut seipsum. Decima est, Deum perfecte diligere, et plus quam seipsum. Undecima est, diligere seipsum tantummodo propter Deum. Duodecima est, videre Deum se diligentem, plus quam homo ille diligat seipsum. S. BAAX. ibi.

Nosse debet, *quibus mediis oporteat obtinere beatitudinem*, de quibus discurrit Mansi: S. Ambrosius in ea est opinione, quod quando se Deus Moysi in spineto, sive rubo spinoso videndum exhibuit, mysterium incarnationis nobis, licet a longe, præfiguraverit. Per rubum Christum intelligendum existimo, secundum quod homo est; flamma vero rubi ejus divinitatem figuravit. Quo supposito, querendum venit, cur Deus non potius in alia quadam arbore, vel planta nobiliori, v. g. platano, cedro, vel alia simili apparere voluerit? Cur videri voluit intra densum quoddam dumetum, spinis et sentibus undique obseptum? Cur non potius se rosas inter et flores conspiciendum exhibuit? Ipse quidem liljo comparatur: *sicut lilium*, sed inter spinas constituit. S. AMBR. in c. VI *Exodi*.

Unde Seraphicus Doctor ait: Volve et revolve vitam boni Jesu, et non invenies eum, nisi in cruce, ex quo enim carnem assumpsit, semper in poena fuit. A primo instanti, quo Filius Dei hæc se mortalitate nostra vestivit, nusquam illum alibi, quam inter spinas inveniemus. Unde et S. Eusebius ait: Omnes Sancti, quanta passi sunt tormenta! Ecce per totum mundum in Sanctis Apostolis atque Martyribus felicitati adversitas viam fecit, saluti perditio militavit, et ostium dum vite claudit, gloriæ patefecit. S. EUSEB. hom. de *SS. Elph. et Alex.*

Nosse debet, *cur Deus per tribulationes voluerit beatitudinem obtineri*; de qua questione sic Mansi discurrit: Lactantius Firmianus optime considerat, quod, licet Deus adeo se erga hominem benignum, et propitium exhibuerit, ut in eum ad imaginem et similitudinem suam a se creatum, pretiosissimos quosque cæli thesauros infuderit; ex altera tamen parte corpus illi dederit corruptibile, millenisque miseris et ærumnis subjectum; sed quoniam fine id eum fecisse existimas? Ut proponeret homini virtutem, id est, tolerantiam malorum; sed qua utilitate id fecit? Per quam possit glorie im-

mortalem adipisci, ne immortalitas homini sine ulla difficultate constaret. Et quidem horum ultimorum verborum Eusebius Emisenus rationem assignat, dicens: Non vult Deus bona sua nimia inveniendi facilitate vilescere, pretiosa et concupiscibilis merces cupidum avaritiam, et avidum negotiatorem requirit. Quid avari continuo laborando non sustinent, ut opulentas sibi facultates congregare valeant? Et cœlum nobis acquirere volumus quiete et suaviter dormiendo. MANST. disc. XXIV, n. 4.

CONCEPTUS PRÆDICABILES.

Ex occasione thematis: « Homo quidam fecit cenam magnam. » LUC. XIV, 16.

Potest beatitudo huic cœnæ comparari, et ostendi. Cur dicatur magna, scilicet propter *invitantem*, qui est magnus et laudabilis nimis; propter *convivas*, qui omnes sunt principes et reges cœli; propter ipsam *cenam*, quæ perfectissime famem expellet, et tamen appetitum relinquet, juxta illud: Satiabor, cum apparuerit gloria tua. Ps. XVI, 15.

Sed et sitim copiosissimo gratissimoque potu levabit, juxta illud ejusdem Psalmistæ: « Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ, et torrente voluptatis potabis eos. » Ps. XXXV, 9.

Ut merito tandem exclamet cum admiratione: Quam magna multitudo dulcedinis tuæ, Domine, quam abscondisti timentibus te. Ps. XXX, 20.

Propter *Durationem*, quia per totam æternitatem durabit, juxta testimonium Christi dicentis: Et gaudium vestrum nemo tollet a vobis. JOAN. XVI, 22.

Et iterum: Ibunt hi in supplicium æternum, justi autem in vitam æternam. MATH. XXV, 20.

2. Ostendatur, quantum quisque curam merito suscipere debeat, ut vestem nuptialem gratiæ ac charitatis habeat. Quam libenter item interea a vilibus escis, id est, voluptatibus illicitis et carnalibus, abstinere debeat, ut tanto perfectus in illa cœna satiatur.

Ex occasione thematis: « Noli timere Abraham; ego protector tuus sum, et merces magna nimis. » GEN. XV, 1.

Potest ostendi. 1. Cur Deus dicatur merces magna nimis; nimirum quia beatitudo, quæ hic per mercedem intelligitur, et ex ejus visione oritur, tam magna est, ut Deus

ipse majorem facere non possit, teste D. Thoma. Deinde quia magno, imo infinito excessu excedit omne hominum meritum. Præterea quia certissime dabitur, quamprimum labor hujus vite fuerit finitus. Et ultimo, quæ est merces stabiliter durans per totam æternitatem. 2. Ostendatur, si famuli et operarii hujus mundi propter modicam, incertam et perituram mercedem tam fidele, promptumque servitium præstant suis dominis carnalibus, quanta cum alacritate et fidelitate Deo ob tantam mercedem servire oporteat. Unde semper quisque sibi hinc famulos ob oculos ponere, illudque olim S. Augustino dictum objicere deberet: Potuerunt isti, et iste, et tu non poteris?

Ex occasione thematis: « Apud te est fons vite. » Ps. XXXV, 10.

Potest ostendi, quam merito beatitudo fons dicatur veræ vite, quia scilicet ex ea solidum gaudium, in quo vita consistit animæ in altera vita, hauritur *purius*, (cum nihil ibi sit, quod corrumpere queat ejusmodi gaudium), *recentius* (cum adeo recens videatur Beatis gaudium, ac si eo primum die frui illo cœpissent) et *abundantius* (cum fons illius a se sit, atque adeo exarescere non possit), quam merito ergo cum S. David quisvis ad hunc fontem aspirare debeat ac dicere: Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te. Deus. Ps. XLII, 2.

Item: Dulcius ex ipso fonte petuntur aquæ.

Ex eodem themate, vel isto: « Hæc est autem vita æterna, ut cognoscant te solum Deum verum vivum. » JOAN. XVII, 3.

Ostendi in primis potest, quomodo vita animæ consistit in cognitione Dei, perfecta nempe sue beatificæ visione, quæ ex hac oritur amor perfectus, per quem anima unitur moraliter summo bono atque adeo fruitur illo, sicque operationem illam, ob quam creata est, elicit, quod est vere vivere. 2. Ostendi potest, qualis hæc vita sit, scilicet vera, cum vita mortalis, teste S. Gregorio, æternæ vite comparata, mors sit potius dicenda, quam vita; ipse enim quotidianus defectus corruptionis quid est aliud, quam quædam prolixitas mortis? S. GREG. hom. XXXVII.

Vita *beata*, quia omnium bonorum aggregatione perfecta, cum tunc Deus cuivis Sancto dicat, quod olim Moysi dixit: Veni, ostendam omne bonum tibi. EXOD. LXXIII, 19.

Atque adeo quis cum Salomone dicere queat: Venerunt mihi omnia bona pariter cum illa, et innumerabilis honestas per manus illius. *SAP. VII, 14.*

Vita *sempterna*, uti colligitur ex citato themate, et alio Christi dictio apud Mattheum: Ibunt hi in supplicium æternum; iusti autem in vitam æternam. *MATTH. XXV, 46*

Quæ omnia breviter complexus S. Prosper dixit: Futura vita creditur beate sempiterna, et sempiternæ beata; ubi est certa securitas, et secunda tranquillitas, et tranquilla iucunditas, felix æternitas, et æterna felicitas; ubi est amor perfectus, nullus timor, dies æternus, alacer motus, et unus omnium spiritus de contemplatione Dei sui, ac de sua cum illo permansione securus; ubi ipsa civitas, quæ est Angelorum, Sanctorum et hominum congregatio beata, meritis fulgentibus micat, et æterna salus exuberat, veritas regnat; ubi nec fallitur quisque, nec fallit; unde nullus ejicitur beatus, quo nullus adjectur miser. *PROSP. I. I de vita contempl. c. II.*

Excitentur proin auditores ad hanc vitam querendam illis Psalmistæ verbis: Quis est homo, qui vult vitam, diligit dies videre homines? Declina a malo, et fac bonum. *PSAL. XXXIII, 13.*

Ostendaturque, quam modicum sit, quod petitur (cum mandata ejus gravia non sint, sed potius jugum suave, et onus leve), atque adeo merito cuius dici queat, quod olim Naamano servi sui dixerant: Pater, et si rem grandem dixisset tibi Propheta, certe facere deberas; (*V. REG. V, 43*), quanto magis, quia nunc dixit tibi: Declina a malo, et fac bonum?

Ex occasione thematis: «Gaudete et exultate, quoniam merces vestra copiosa est in caelis. *MATTH. V, 12.*

Potest magnitudo beatitudinis ex septem testimoniis probari. 1. Ex testimonio Dei dicentis Abrahamo: Ego protector tuus sum, et merces magna nimis. *GENES. XV, 4.*

Item Moysis dicentis: Veni, ostendam omne bonum tibi. *EXOD. XXXIII, 19.*

2. Ex testimonio Christi, in citato themate, et alibi dicentis: Simile esse regnum celorum thesauro abscondito in agro, quem, qui invenit homo, abscondit, et præ gaudio illius vadit, et vendit universa, quæ habet, et emit agrum illum. *MATTH. XXIII, 44.*

Id quod ipse abunde implevit, dum vi-

tam et sanguinem infiniti pretii pro eo obtulit. 3. Ex testimonio *Sanctorum*, de quibus canit Ecclesia: Omnes Sancti; quanta passi sunt tormenta, ut securi pervenirent ad palmam Martyrii et præmium felicitatis æternæ, qui omnes nunc, cum sancto Paulo, testantur, non esse condignas passiones hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis.

Et quod oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus iis, qui diligunt eum. *I. COR. VI, 9.*

4. Ex testimonio *Colorum*, qui enarrant gloriam Dei. Hinc merito Baruch exclamavit: O Israël, quam magna est domus Dei, et quam ingens locus possessionis ejus. *BARUCH II, 24.*

Et S. Ignatius: Heu quam sordet terra, cum caelum aspicio! Et si exterior coeli facies talis est, quid intus latebit? Apud FABR. conc. II in *Festo omnium Sanctorum.*

5. Ex testimonio *tervæ*. Si enim, ut olim S. Porphyrius, Græcorum Episcopus, visa pompa, qua Theodosius Junior baptizabatur, dicebat, ea, quæ paulo post evanescent, tantum gloriæ splendorem habent, quantum habitata sunt caelestia, quæ parata sunt Sanctis et electis Dei? Et ut S. Bernardus dixit: Quid erit in Patria, si tantum est delectationis in via? 6. Ex testimonio *malorum et reproborum hominum*. Si enim in hoc sæculo datur tanti honoris dignitas diligentibus vanitatem, qualis præstabitur Sanctis diligentibus veritatem? Ut recte discurrit S. Fulgentius, apud SUR. tom. I.

7. Ex testimonio *dæmonis* quondam fatentis, si columna ferrea, eaque ignita novaculis, acutisque calamis undequaque instructa, atque a terra ad caelum usque pertingens staret, se assumpto humano corpore libenter per illam usque ad extremum iudicii diem volvi et revolvi velle, si coelo potiri per hæc tormenta liceret. Imo alias dicere auditus est, se omnia damnatorum tormenta libenter usque ad iudicii diem toleratur, si unico momento Deum aspiciere liceret. *CÆSARIUS, I. V, c. X.*

Ex occasione thematis: «Euge serve bone et fidelis, quia super pauca fuisi fidelis supra multa te constituam; intra in gaudium Domini tui.» Vide FABRUM I. I.

Ostendatur, quale hoc sit gaudium, scilicet i. Gaudium *sincerum* seu *purum* propter omnis mali absentiam, juxta illud Apoca-

lypsis: Et absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum, et mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra, quia prima abierunt. *AVOC. XXI, 4.*

2. Gaudium *plenum* propter omni boni præsentiam, de quo gaudio Christus apud S. Joannem locutus est dicens: Petite, et accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum. Ubi breviter ostendi potest, qualia gaudia in corpore et anima Sancti sunt habituri. 3. Gaudium *perpetuum*, juxta illud Christi testimonium: Et gaudium vestrum nemo tollet a vobis. *IB.*

Excitentur proin auditores, ut in hac vita libenter modicam tristitiam super peccata, et adversitates penasque ob peccata inflatas patientur, ut hæc tristitia in tale gaudium mutetur. Item ut sint fideles super pauca, id est, talenta a Deo data bene impendere studeant, ut super multa constitui olim mereantur.

Ex occasione thematis: «Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ, et torrente voluptatis potabis eos.» *PS. XXV, 9.*

Possunt enarrari quinque fontes, ex quibus inexplicabilis voluptas, et gaudium Sanctorum oritur. Videlicet. 1. *Ex loci amœnitate et magnitudine*, de qua S. David dixit: Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum; concupiscit et deficit anima mea in atria Domini. *PSAL. LXXXIII, 1.*

Et Baruch: O Israël, quam magna est domus Domini, et ingens locus possessionis ejus! *BARUCH III, 24*

2. *Ex societate Sanctorum*, tam *multorum*, juxta illud S. Joannis testimonium: Vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat. *AVOC. VII, 9*, tam *concordium*, (erit enim, tunc maxime eorum cor unum et anima, quia nihil proprium possidebant; et hoc ipso, quod perfectissime unum erunt, cum tertio, in præse Deo, etiam inter se unum erunt), tam *speciosorum* (tunc enim justi fulgebunt, sicut sol. *MATTH. XIII, 43*), quorum omnium gaudium commune erit. 3. *Ex oblectatione sensuum*; quæ breviter enarrari possunt. 4. *Ex corporis glorificatione*, quod, teste S. Paulo surget in virtute, surget spirituale, surget incorruptibile. *COR. XV, 52*, ideoque etiam quatuor dotibus impassibilitatis, agilitatis, subtilitatis, et incorruptibilitatis ornatum. 5. *Ex visione beatificæ*; de qua S. David locutus

est, dum dixit: Lætificabis eum in gaudio cum vultu tuo. *PS. XX, 7*

Quæ omnia fusius explicata videri possunt apud FABRUM, conc. III, in *Festo omnium Sanctorum.*

Ex occasione thematis: «Peto, nate, ut aspicias ad caelum.» *II MACC. VII, 28.*

Ostendi potest, quomodo per beatitudinis memoriam se quis contra duplicem tentationem, scilicet concupiscentiam et timorem inordinatum, armare et tueri queat. Et I. quidem, quoties aliquid delectabile in terra occurrit, recordando, quanto melius olim in altera vita id habituri simus, ideoque imitemur illos, qui ad convivium ituri a vilioribus cibi abstinent, melioribus se reservantes. Id quod S. David fecit dicens: Re-nuit consolari anima mea (in rebus creatis,) memor fui Dei, et delectatus sum. *PSAL. LXXVI, 3.*

2. Quoties adversitas occurrit, oculos iterum sursum ad caelos elevando, exemplo illorum, qui super ponticulum aquis rapacibus imminente ambulat, et vertiginem timent. Sic Mater Machabeorum filium natu minimum verbis in themate citatis animavit. Et Christus discipulos, dum dixit: Beati estis, cum maledixerint vobis homines, etc. Gaudete et exultate quoniam merces vestra copiosa est in caelis. *MATTH. VII, 11.*

ALII CONCEPTUS PRÆDICABILES.

QUALITAS. — Fuerunt nonnulli, qui ad caelestem gloriam adumbrandam emblemate usi sunt, cujus corpus erat caelum quoddam, stellis, sole, luna, aliisque omnibus elegantissimis et pretiosissimis ornamentis mire adornatum; anima autem dicti emble-matis hac epigraphe exprimebatur: «Pulchriora latent.» Idem quoque nos in præ-senti dicere possumus; postquam enim de caelesti gloria multum speculati sumus; postquam de ea scripsimus, legimus, diximus, quicquid de ea a nobis scribi, legi, aut dici potuit; imo postquam imaginationi, et desiderio nostro, omne quicquid bonum, pulchrum, jucundum et appetibile, quod excogitari potest, imaginandi et desiderandi libertatem indulimus, tandem libere dicere possumus et debemus, quod longe plura, nobiliora, et præstantiora in caelis visuri et

possessuri simus, siquidem « nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ preparavit etc. MANSI, disc. x, n. 16.

S. Bonaventura explicans illa verba: « Tunc justi fulgebunt sicut sol. » In hoc planeta quatuor corporum gloriosorum dotes considerat, dicens: In splendore significatur dos claritatis; in perpetuitate solis dos impassibilitatis; in virtute solis activa (sol enim penetrat integrum vitrum) dos subtilitatis; in celeritate solis dos agilitatis, sole celeriores erunt Sancti. S. BONAV. ser. v. de Resur.

S. Bernardinus quatuor hasce dotes enumerat, illumque Sapientie textum: « Fulgebunt justi, et tanquam scintillæ in arundinetis discurrent » adducens, ita scribit: Primo in fulgore designatur claritas. Secundo impassibilitas denotatur in igne. Tertio in scintilla subtilitas indicatur. Quarto in discursu potest agilitas designari. S. BERNARDINUS tom. I, serm. XCIII, art. 4, c. 1.

Angeliu Doctor dubium movet, cur increata et incarnata Sapientia potius dixerit: « Intra in gaudium Domini tui, » quam, accipe gaudium; cui hæc adhibita distinctione respondet: Quod est in aliquo, continetur ab illo, et continens majus est; quando ergo gaudium est de aliquo, quod minus est quam cor tuum, tunc gaudium intrat in cor tuum. Sed Deus major est corde, ideo qui gaudet de Deo, intrat in gaudium. S. THOM. in c. 25.

Cajetanus tamen aptius ad propositum loquitur, dum ad gaudiorum celestium æternæ beatitudinis immensitatem sese reflectens, inquit: Tam magnum est gaudium celestis patriæ de Deo, ut non possit concludi in homine, et ideo homo intrat in gaudium illud incomprehensibile, et non intrat gaudium illud in hominem, velut comprehensum ab homine.

Accessit quondam ad Salvatorem mater sanctorum Jacobi et Joannis, et suppliciter eum rogavit: « Dic ut sedeant hi duo filii mei unus ad dexteram tuam, et unus ad sinistram; » cui jure merito ab eodem Salvatore profusus responsum fuit: « Nescitis quid petatis. » Verum dicit fortassis aliquis: Cur Christus hos discipulos, et matrem eorum reprehendit, et ignorantiam redarguit, qui alias ab ejus ore verba hæc audierant: « Primum querite Regnum Dei? » Numquid illos in oratione Dominicæ petere docuerat:

« Adveniat regnum tuum? » Cur igitur nunc illos rejicit, dicens: « Nescitis quid petatis? » Nimirum errorem, in quo hærebant, et mentibus eorum tollere voluit, siquidem ipsi in beato colorum Regno etiam sinistram reperiri credebant, in quo tamen graviter errabant, nequaquam enim ibi sinistra locus habet, sed solus et merus ibi dexteræ locum reperitur; nullum est ibi tristitiæ genus, sed solum gaudium, et mera lætitia: Delectationes in dextera tua usque in finem. Ibi lætitia est sine melancolia, tranquillitas sine turbatione, divitiæ sine jaclura, honores sine periculis, sanitas sine indispositione, abundantia sine paupertate, vita sine morte, felicitas sine miseria. E contra vero in lacrymarum valle nullus unquam sol sine sua eclypsi nascitur, nulla dies sine nocte oritur; omnis creatura vanitatis subjecta est. MANSI, disc. I, n. 40.

Considerari meretur ad hunc finem differentia, que est inter margaritas, et alias gemmas, et lapides pretiosos; hi enim scapollo opus habent, et expoliri debent, postquam et terræ visceribus eruti sunt. Quantus enim non abhibetur labor ad perficiendum et expoliendum aliquem adamantem, jaspidem, vel alios lapides similes? Sola margarita eo modo, quo ex aquis marinis extrahitur, ad exornandas regum coronas apta est et idonea, omnemque ab ipsis primis natalibus suis perfectionem secum adfert. Tales autem esse quoque debent animæ, quæ Paradisum ingredi volunt, scapollo indigere minime debent; quia « non intrabit in eam aliquid coinguinatum, » ideoque necessario munda, pura, nitida, atque ab omni culpæ nævo expurgatæ esse debent. Idem, disc. XIII, n. 3.

In Exodo, inter auri, argenti, purpuræ, gemmarumque pretiosas oblationes, pili quoque caprarum, licet viles sint, numerabantur: « Pili caprarum pellesque arietum; » pari quoque modo pauperes rustici pro patientia, paupertate et laboribus, quos in hac vita sustinerunt, pari in cælis præmio remunerabuntur, quo multe animæ, quæ in hac vita sublimibus Ecclesiæ ministeriis suam impenderunt industriam. Unde S. Isidorus agricola in cælo cum multis Sanctis Episcopis par erit in præmio; ac proinde nullus est adeo egenus et pauper, quantumvis mendicus sit, qui non habeat unde Regnum Dei comparare sibi possit. Invenitur quidem nonnunquam mendici, qui ne

miam panis ad sui refectionem habent; at vero nullus hominum adeo est desolatus, qui monetam non habeat ad comparandam sibi celestem gloriam; cujus evidens in Lazaro habemus exemplum, cui quantumvis pauperissimo et afflictissimo, solemnes in cælo ab Angelis celebratæ fuerunt exequiæ, suæque mendicitate comparavit sibi Regnum cælorum; liberalitati enim et magnificentie illius, qui absolutus est Dominus Paradisi, abunde sufficit, si demus quod habemus. Ibid. disc. xxx, n. 3.

Imitari hæc in re Deus videtur creditores, qui, ut a morosis debitoribus tandem solutionem expeditam obtineant, acceptant quidquid apud illos inveniant; unde si debitor dixerit: Non sunt mihi ullæ pecuniæ, creditor juxta pecuniæ debitæ quantitatem, granum se libenter acceptaturum esse respondet; si non habet grana, acceptabit ligna; si ligna desint, acquiescit freno; si freno careat, tanta fimeci aut sterquilini quantitatem contentus erit. Eodem quoque modo in casu nostro discurrere possumus; Salvator etenim a divitibus pro pretio gloriæ pecunias postulat in elemosynas erogatas; cui non est facultas dispensandi nummos, corpus suum per disciplinas et cilicia affligat; qui vero corporis austeritates ob nimiam debilitatem sustinere nequit, lucro animarum se consecrat; qui neque ad hoc faciendum talentum a Deo habet, in operibus misericordiæ corporalibus, sese exerceat; qui infirmus est, tribulationem a Deo sibi immisam patienter sustineat, divinæque obsequatur voluntati; si contemnatur aut afficiatur opprobriis, gaudens Deum benedicat et collaudet, qui pro ejus amore patientis occasionem ei tribuit, quod si etiam nudus eum Jobo redigatur in sterquilinum, roget Deum, ut peccata offensæ et injuriæ, quibus illum adversum se irritavit, illius misericordie intuitu condonet; sic enim peccata nostra nobis ad cælum consensuris scæle loco deservient, dummodo pro illis poenitentiam, et emendemur.

Modus acquirendi Beatitudinem.

Deus in venditione Paradisi ad eum se modum habuisse videtur, quo mercatores in nundinis merces suas vendere solent, in principio etenim nundinarum omnia caro

pretio divendunt, quæ tandem in fine pro levi pecunia dimittunt. Quando Christus in die Ascensionis cæli officium prima vice aperuit, primis sæculis illam sequentibus magna fidelium pars sub persecutionum, solitudinum, martyriorum pretio, æternam sibi beatitudinem comparare non dubitavit; tunc in Ægypto vastæ pro Christo incolebantur horridorum desertorum solitudines, fervidissimi Christiani tunc in equuleis extendi, uncinis et pectinibus ferreis dilaniari, feris obijci, ab iisdemque devorari se permittebant. Postea vero cessantibus persecutionibus faciliior et planior via cælum sunt ingressi, in quiete contemplationis celestium dulciter conquiescendo; aut fervidos charitatis actus exercendo, aut vero virtutum christianarum praxi et studio assiduam operam impendendo. MANSI, disc. xxx, n. 3.

Quando David Rex post devictos Amalecitas victor in Sieleg rediit, ortæ est inter milites, qui ad sarcinarum custodiam remanserant, et alios, qui cruento illi prælio interfuerant, gravis de spoliarum participatione controversia, hæc nimirum adversus illos prætendentibus, nullam illis ex partis spoliis partem deberi. Respondensque omnis vir pessimus et iniquus de viris, qui ierant cum David, dixit: « Quia non venerunt nobiscum, non dabimus eis quicquam de præda, sed sufficiat unicuique uxor sua, et filii. » David autem justus Princeps, ambabus partibus rite auditis; controversiam prædictam in favorem determinavit illorum, qui ad sarcinarum et hospitiorum custodiam remanserant. Dixit autem David: « Non sic faciatis, fratres mei, de his, quæ tradidit vobis Dominus, æqua enim pars erit descendentis ad prælium, et remanentis ad sarcinas, et similiter dividunt. » III REG. xxx.

Origenes historiam hanc proposito nostro applicans considerat, quod illi, qui Davidem ad prælium fuere secuti, Religiosos significant, qui mortificationis ferrum in seipso vertentes, implacabile sibi ipsis bellum inducunt; aut vero gladio Verbi Dei vibrante multas animas convertunt, atque ab inimico infernali liberant, eum inferno continuo præliantur, nec adversum mundi illecebras, et allicientes blanditias. Per illos vero qui domi ad sarcinarum custodiam remanserunt, Seculares intelligit, quibus ob vocationem suam bonis hæc temporalibus sese applicare incumbit. Terminato prælio, id est, post vite hujus, quæ « militia est super

terram, JOB. VII. 4, consummationem, Religiosi forte se solos, spoliis æternæ beatitudinis participes futuros esse credent; sed deceptos esse experientur, siquidem Deus (verus David) declarabat: « Æqua pars erit, etc. » ORIG. hom. xxy in *Nativ.*

Et ratio est, quia amor Dei adeo intensus esse, adeoque vehementer ardere potest sub purpura et paludamento regio, quam sub vili aliquo saeco et cilicio. Quot enim Cardinales, Reges, Imperatores, et Summi Pontifices in supremo honorum, thesaurorum, et terrene felicitatis culmine positi Sancti fuere?

Ad quartam vigiliam noctis apparuit quondam inter procellosi maris fluctus, Christus discipulis suis, quos sæva tempestas misere et periculose exagitabat. Ut viderunt tam inusitatum prodigium, phantasma arbitrati sunt, quod oculis usurpabant, quibus cum locutus, et de sermone agnitus fuisset, aiebat Petrus: « Domine, si tu es, jube me venire ad te super aquas. » Matth. xiv, 28, cui Christus: « Esto, veni, accurre, sis huc ad me; scis enim quam hoc percipiam, qui huc omnes invitavi, cum dixi: « Venite ad me omnes; » Matth. II, 18, et quomodo te unum prohibeam venire cupientem, qui alios nihil tale cogitantes advocavi? Desiliit ad ea verba in mare Petrus, cumque ventus validior de repente excitatus, velle illum fluctibus involvere videretur, presentaneumque periculum suum animadverteret, Christum inclamabat, atque ut a proximo discrimine eriperet, magnis vocibus obsecrabat. « Videns ventum validum timuit, et cum coepisset mergi, clamavit dicens: Domine, salvum me fac! » ibidem 30. Quid est, quod Petro ad Christum aspiranti, jamque contententi occurrunt irati maris fluctus, et rem tam bonam, sanctamque meditantanti minatur interitum tempestas, cui favere debuisse elementa omnia videntur, ut securus appellere posset ad eum, quem petebat? Cur a turbine in periculum adductus fuit, qui ad Christum totius salutis portum anhelabat? Respondet S. Ambrosius, ser. II de Sanctis: Sanctus Petrus, dum fluctuat, dum mergitur, sic pervenit ad Dominum, ostendens nobis, quod non nisi per pericula propter ad Christum. Exemplo ergo Petri docemur, qui naufragii pericula non fortiter ferat, qui vitæ discrimina non libenter adeat, qui tribulationes et ærumas, et rerum suarum jacturas non æquo et ma-

gno animo toleret, cum pervadere in gloriam portum tranquillum non posse, ac delirare, qui aliter, quam per tempestates adversitatum eo pervenire posse existimat. Non enim nisi per pericula propter ad Christum. DIBAC. NYSSEN. § 4 in *Dom. 1 post Epiph.*

Quæstio est, quare Dominus Moysen et Eliam, præ aliis veteris Testamenti Patriarchis, testes gloriæ sue adesse voluit? Respondet appositissime Galfridus in Allegor. Biblior. apud Codefrig. Tilman: Ne clarificato facile credas, nisi occurrant ei Moysen et Elias; ut si quis affirmet, ac gloriatur, Christum in se glorificari, se quemdam Thaborem esse, et theatrum factum gloriæ, donorum, ac favorum illius, non credas, nisi fide jussore adducat Moysen et Eliam, testes omni exceptione majores, quorum alter promulgator et reverentissimus observator legis, alter acerrimus illius propugnator fuit, ardens et vivus ignis, formidabile et horribile fulmen, qui nec regibus parcebat, neque cum subditis comivebat. Illa tua gloria, ille indubitus favor, inquit Galfridus, quem observantia et zelus legis probant, commendantque. Plurimum enim suspecta, et parum tuta gloria, quæcumque talium testium calculus et suffragis destituitur. Ne Christo clarificato facile credas, nisi occurrant ei Moysen Elias. Ibid. I, § 1, 6 in *sab. post 1 Dom. Quadrag.*

S. Joannes cum amonem et celestem Paradisum gloriæ, et æternæ patrie Beatorem, sub metaphora magnæ, amplæ, elegantis, et sumptuosæ civitatis delineat, murorumque firmitatem, et portarum magnitudinem adumbrat, denique situm his paucis exprimit: « Civitas in quadro posita est; » Apoc. XXI, 16. Qui architectandi periti sunt, aiunt hanc esse stabilendam civitatem commodissimam fabricam, sed cum felix illa civitas, si etiam quocumque alio modo constructa foret, æternum nihilominus duratura esset, quare magis in quadrangulum, quam in orbem et sphericam formam redacta fuit? Respondet Aretas: Cum civitas quadrangularis sit, per figuram crucis ex diametro dividitur. Quid sibi velit, quod in formam crucis ordinata est illa Beatorem civitas? Indicio est, et documento, parum fidendum gloriæ hujus vite, quæ non obtinetur pretio crucis et afflictionis, postquam æterna, ut videtur, opus habet crucis commendatione, et adminiculo, ut suam habeat a cruce secu-

ritatem. Quod ergo illa superna civitas in quadro posita fertur, tale est, ac si diceretur: Civitas suprema gloriæ in formam crucis digesta consistit; secuta ergo ea gloria est, quæcumque enim a cruce nascitur, eadem firma, stabilis gloria est, et interitus nescia; cum civitas quadrangularis sit, per figuram crucis ex diametro dividebatur. Ibidem.

Conclusio.

Festinemus igitur ingredi in illam requiem, ubi vere magnus est, quisquis etiam in ea minimus est. Non mihi curæ est, Deus meus, quantum futurus sim apud te in Regno tuo, sed hoc magis curo et exopto, ut de Regno tuo sim, quia si ad domum tuam pertineo, qualiscumque fuero, magnus ero. Quanta enim illa gloria, quo tendimus, ubi omnium minimus maximo, sapientia, puritate, virtute, perfectione major est! Quisquis maximus habetur, ad illam felicitatem comparatus, velut infantulus reputatur. S. THOM. VILLANOV. Conc. 1 de S. Joan.

MISCELLANEA.

QUALITAS. — Eveniet Beatis olim, quod Regina Sabæ, visa gloria Salomonis, evenit; nam et illi dicent: Verus est sermo, quem audivi in terra mea etc., et non credebam narrantibus mihi, donec ipsa veni, et vidi oculis meis, et probavi, quod media pars mihi nuntiata non fuerit. Major est sapientia tua et opera tua quam rumor, quem audivi. Beati viri tui et beati servi tui, qui stant coram te semper, et audiunt sapientiam tuam! III Reg. x.

Cælum Empyreum distat a terra mille septingentis nonaginta myriadibus, nonaginta viginti quinque millibus, et quingentis milliariis. Nam juxta Clavium cælum lunæ distat 420,630 milliariis, cælum solis 4,013,923. Firmamentum autem 161,884,945. Unde si lapis molaris et firmamento decidere, cadendo consumeret 1,500 annos solares, licet quotidie cadendo conficeret 32,780 milliaria, et singulis horis 1,300. Magnitudo vero hujus cæli est prope immensa, cum minima stella magnitudine terram decies octies superare dicatur. CLAVIUS in *Sphæram Joan. de Sacro bosco c. XI.*

Antiochus Rex in honorem Daphnidis mire

Tonus I.

adamatæ, convivium in intima aula sic instituit, ut tamen interea sexcentos ephobos formosissimos, et ducentas puellas elegantissime vestitas per urbem mitteret, qui floribus redimiti sortis ex vasis crystallinis vina, et ex orbibus candidissimis candidos panes, et saccharosos fructus offerrent, alii interea jucunda musica accenitentibus. Quod totum ideo factum, ut ex hac munificentia colligerent cives, quam nobile convivium in aula esset apparatus. Applicatio facilis ad convivium cælesti, ad ejus magnitudinem demonstrandam Deus mittit in terram Angelos varia interdum cæli gaudia præstantia offerentes. KISSEL. to. II, f. 847.

Recte de beatitudine cecinit Ovidius:

Ultima semper
Expectanda dies homini est, diemque beatus
Ante obitum nemo, supremæque funera debet.
OVID. III. Met.

Empedocles rogatus, cur viveret? Ut cælum aspiciam, respondit; tolle cælum, et nullus ero. ENGELER. in hom. XXII post Pent. Alcino Rex palatium habuit ex muris aeneis, portis aeneis, postibus argenteis, lacquearibus ex electro et ebore ad miraculum elaboratis. Sed quid hoc ad cælum, ejus platearum mundum, et portæ ex singulis gemmis. Ibidem.

Pulchre poeta S. Ignatium terrarum ex aspectu cæli despicientem sic describit:

Vos astra testor, agmen in cælo vigil,
Orbisque sempiternus errantis chorus,
Divinitatis intimæ scena extima:
Dum vos avaro sæpe conspecta fruor,
Dedisco rerum pretia, nunc gemmas jacent;
Jam pallet aurum; non habet flores humus,
Et quæ placebant ante, nunc sordent opes.
LYRÆUS I. I. Apropht. VIII.

Breviter, sed nervose etiam Ecclesia admonens, sic canit:

Oculos in altum tollite;
Illis licebit visere,
Quod nesciat finem pati,
Sublime, cælum, interminum.
ECCLESIA, in Off. Transfig.

Sursum, inquit Seneca, ingentia spatia sunt, in quorum possessionem animus admittitur. SENEC. nat. qq. c. 1.

Simonides interrogatus ab Hierone, Sicilia tyranno, quid, qualis esset Deus? unius diei post alterum spatium petiit ad cogitandum; et tandem post multos dies dixit: Quo considero diutius, hoc mihi res videtur obscurior. CICERO I. I de Nat. Deor.

Idem de beatitudine non male dixerit. Philosophus quidam interrogatus, cur patriæ curam non gereret? Digito in cœlum intento dixit: Hanc curo. BRESSÆUS de novis.

Is est beatus, inquit Cicero, cui nihil humanarum rerum aut intolerabile ad demittendum animum, aut minus letabile ad offerendum videri potest. CICERO IV *Tusc.*

Aristoteles varie sic definiri posse beatitudinem putat, ita ut sit vel prosperitas cum virtute conjuncta; vel fortunata rerum cum virtute administratio, actiove; vel ratio per se sufficiens ad bene vivendum; vel vita plenissima voluptatis, summa securitate et prasidio nixa; vel abundantia copiarum, et absolutissima incolumitas corporis, cum potestate hujusmodi atque vi, quæ ad paranda illa et conservanda sufficiat. ARIST. I. I *Rhet.* c. v.

UTILITAS.—Musca contemnens formicam: Vide, inquit, quanta sit humilitas tua! Cava loca terrarum incolis, et perpetuo humi reptas, magno cum labore tenuem victum queris. At me ale in sublime ferunt, et mensæ regię accipiunt, delicatissimis cibis vescor, et purpuræ regię incumbō, quin et formosissimas genas deosculor. Cui formica: Atqui improbitas tua odiosa est omnibus, ob quam etiam flabella et venena in necem tuam parantur. Sed et modica anni parte durat felicitas tua, cum hyemis tempore mori percas, ego autem in æstate mediocri laboris exerceor, ut in hyeme quietam et securam vitam degere possim. LANGIUS in *Polyant.* V. eod.

S. Chrysostomus inter alia suadet, ut, quoniam lumen majus obfuset minus, cum quis viderit mulierem formosam, oculis splendentem, respiciat desuper, quo tale spectaculum prætereat. Id quod in aliis quoque casibus faciendum. S. CHRYS. hom. VIII de *Pœn.*

Quid potest ei magnum videri, inquit Cicero, in rebus humanis, cui æternitas omnis totiusque Mundi nota sit magnitudo? Ipsa terra ita mihi parva visa est, ut me imperii nostri, quo quasi punctum ejus attingimus, pœniteret. CICERO in *sonnia Scipion.*

Lysander, a Persa interrogatus, quam Republicam florentissimam censeret? respondit: In qua bene meritis condigna præmia redduntur. Qualis ergo erit Respublica Christiana, in qua talia præmia bene meritis expectant, quæ in cor hominis non ascen-

derunt? BEYRL. in *festo SS. Phil. et Jacob.* th. III.

Beatitudo est in hoc mari laborantibus, inquit Beyrlinck, quod fundamentum ædificatio, quod navi carina, quod in animalium generatione cor, quod viatoribus iter non asperum, euntibus hospitium commodum, mercium amor mereatoribus, agricolis spes fertilitatis. Ibidem.

Herculi, adhuc adolescenti, dubitanti, quod vite iter sectaretur, duæ se objecerunt mulieres, una decora, deliciis affluens, et præter voluptatum illecebras nihil promittens, et hæc vitium erat; altera macilenta, rugosa, et præter labores nihil laudans, sed post eos exantlato Deorum consortium pollicens, et hæc virtus erat; quam profunde priore rejecta amplexus est Hercules. Idem de beatitudine hujus et alterius vite dici potest. Ibidem.

S. Martinus rogatus, ut corpuseulum lateris conversione nonnihil relevaret: Sinite me, ait, cœlum respicere potius quam terram, ut suo jam itinere iturus ad Dominum spiritus dirigatur. SULPICIUS in *Vita.*

JUCUNDITAS.—Socrates interrogatus, quid esset felicitas? Voluptas, respondit, quam nulla poenitudo sequitur. STOBÆUS CIII.

AUCTORES.

Petrus Canisius tom. IV, cap. ul.

Hieronimus Drexelius in *Cœlo.*

Ludovicus Granatensis in *loc. comm.* f. 834.

Petrus Bessæus de *quatuor novis.*

Gabriel Inehinus de *novissimis.*

Philippus D. Outreman in *Pædag. Chr.*

p. I, c. VIII, § 40.

Matthias Faber con. I, II et III in *festo omnium Sanctorum.* Item con. II in *Dom.* 2 *Quadr.*

Thomas Stapletonus text. VII in *Dom.* Sept. et text. II in *Dom.* 2 *Quadr.*

Laurentius Beyrlinck in *festo SS. Philippii et Jacobi.*

Joannes Major in *Magno speculo Exemplorum.* Tit. *Gloria celestis.*

Antonius Dauroltus in *Catechismo, Historiali* p. III, c. VIII, tit. XXXII seqq.

BLASPHEMIA.

QUOD ESSENTIAM.

DEFINITIO.—Est contumelia Deo illata, quo modo omnibus speciebus Blasphemie mox afferendis convenit; licet aliqui strictius eam sumendo definiant: Verbum in contumeliam Dei prolatum. LANGIUS in *Polyanth.*

Blasphemia, juxta S. Augustinum, est vitium, quo aliqua mala dicuntur de bonis; itaque jam vulgo blasphemia non accipitur, nisi mala verba Deo dicere. De hominibus namque dubitari potest, Deus vero sine controversia bonus est. S. AUG. I. II de *Mor. Manich.* c. XI.

Unde et Suarez ait: Usu receptum est, ut blasphemia ad derogationem divini honoris, ac bonitatis applicata sit. Citatque eodem loco Hugonem de S. Victore, dicentem: Blasphemiam esse, cum quadam probrosa irreligiositate, et diminutione honoris divini, vituperium, ac convitium. SUAREZ t. II de *Indign.* c. IV.

DIVISIO.—Dividi potest in mentalem, verbalem, et actualem. *Mentalis* est, quæ sola mente peragitur; quo modo etiam diaboli blasphemant Deum, uti et alii damnati spiritus in inferno. *Verbalis* est, quæ voce exprimitur, et magis in sensu cadit. *Actualis* est, quæ opere peragitur, sive dein per scripturam, sive per alia mala opera in contumeliam Dei directe peracta; de qua S. Ephrem locutus est dicens: Quemadmodum Deus operibus bonis glorificatur, ita contra malis actionibus blasphematur; nam cum Infideles intuentur Christianos, quod instar Ethnicorum ipsi quoque in crapula et ebrietate vitam degant, ludentes atque saltantes cum citharis et tympanis, non amplius dietant, quod insensati sint Christiani, dum Christi legem transgrediuntur; verum blasphemantes asserunt, eos, sicut traditum a Christo acceptum, ita et facere. S. EPHR. tom. I *Intervog.*

Unde et S. Augustinus: Raro, inquit, jam inveniuntur, qui Christum lingua blasphemant, sed multi, qui vita. S. AUG. tr. XXVII in c. VI, 40.

S. Bonaventura tres modos declarat, quibus aliquis blasphemiam committere possit, scilicet vel cum attribuitur Deo, quod sibi

non convenit; vel cum removetur ab eo, quod sibi convenit; vel cum creaturæ, attribuitur, quod proprie Deo convenit. S. BONAV. in v *Luc.*

S. Thomas Deum variis modis offendi posse scribit: Primo quantum ad suas creaturas, scilicet in homicidiis, furtis, adulteriis, et similibus. Secundo quantum ad suam familiam spiritualem. Tertio quoad personam velatam. Quarto quantum ad naturam assumptam. Quinto quantum ad naturam divinam. Etenim qui furatur, inquit hic Sanctus, qui committit fornicationem, vel homicidium, Deum in subditis suis male tractat; qui vero Martyribus, Apostolis, aliisque familiaribus Dei amicis necens infert, gravius illum offendit. Denique qui sacramentum ejus Corpus sumptum pedibus suis protereret, et conculcasset, præcedentibus longe abominabiliorem Deo inferret injuriam: sed qui offendunt Deum, quantum ad naturam divinam, gravissime peccant, quod faciunt blasphemantes. Nam blasphemiam est peccatum immediatum contra Deum.

ACTUS.—Attribuere Deo *fabsum prædicationum*, uti fecerunt Pharisei dicentes, Christum in Beelzebub eijcere demonia. LUC. XI, 15.

Item Lutherus et Calvinus Deum auctorem peccati constituentes.

Adinere Deo, quod ei debetur, v. g. negando sapientiam, bonitatem, aut potentiam; uti Rapsaces negavit, Deum Judæis opem ferre posse. Item Alphonsus, Rex Hispaniæ, qui dicere ausus est, se principio mundi, si Deo presens fuisset, multa melius et sapientius ordinatum fuisse. FAB. con. III in *Dom.* 18 post *Pent.* n. 2.

Tribuere creaturæ, quod solius Dei proprium est; ut si quis dicat, diabolum tam potentem esse, ac Deum: æque colendum, adorandum, etc. Item solem et lunam aut alias creaturas, rectores orbis terrarum Deos putare, ut in Sapientie libro de nonnullis dicitur. SAP. XIII, 2.

Inhonorare Sacramenta, Reliquias aut alias res sacras, quatenus ad Deum spectant, uti faciunt Iconoclastie, Hæretici et nostri etiam Lutherani, B. Virgini, et Sanctis debitum cultum et invocationem negantes.

EX S. SCRIPTURA.

Qualitas et gravitas.

Non assumes nomen Domini Dei tui in